



**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului depus de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, casarea integrală a deciziei din 30 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și menținerea hotărârii din 28 mai 2021 a Judecătoriai Chișinău, sediul Rîșcani,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Denis Russu împotriva Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, cu participarea terților Administrația Națională a Penitenciarelor, Victor Prigojnîi, Veaceslav Ișcenco și Oleg Timofti, cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea examinării plângerii,

împotriva deciziei din 30 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 3ra-1273/22
nr. PIGD 2-20127762-01-3ra-16122022)*

Admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe. Instanța de apel neîntemeiat a obligat autoritatea publică să examineze o cerere care nu corespunde cerințelor de conținut.

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, jud. V. Ciumac
Curtea de Apel Chișinău, jud. A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru

21 mai 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul declarat de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Ion Malanciuc,

Oxana Parfeni, *judcători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 07 octombrie 2020, Denis Russu și reprezentantul acestuia, avocatul Aliona Dragomir, au depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității (în continuare Consiliul) cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea examinării plângerii (vol. I, f.d. 3-11, 41).

2. În motivarea cererii de chemare în judecată a invocat că, la 22 iulie 2020, prin intermediul ÎS „Poșta Moldovei”, a depus în adresa Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității un act de sesizare, prin care a solicitat constatarea discriminării în acces liber la justiție și la un proces echitabil a inculpaților deținuți în arest la Penitenciarul nr. 13.

3. La 05 august 2020, a recepționat, prin intermediul serviciului special al Penitenciarului nr. 13, scrisoarea înregistrată sub numărul R-2417, emisă de către Consiliu la 30 iulie 2020 cu nr. 03/1266, prin care i s-a comunicat că plângerea sa a fost primită spre examinare și i s-a solicitat prezentarea informației suplimentare pentru completarea dosarului și examinare în continuare.

4. Prin adresa nr. 03/1266 din 30 iulie 2020, Consiliul a solicitat prezentarea, în conformitate cu art. 13 alin. (2) din Legea nr 121/2012, următoarei informații susținută de probele corespunzătoare:

- indicarea expresă a criteriului protejat (cu alte cuvinte motivul pentru care administrația instituției penitenciare nu permis accesul la teleconferință) și explicarea aplicabilității acestuia la circumstanțele descrise în plângere;
- definirea comparatorului aplicabil situației, și anume grupul de persoane cu care se află în situații comparabile și/sau analogice, respectiv față de care a fost tratat mai puțin favorabil;

- prezentarea cererilor despre care a menționat în plângere, dacă dispune de ele;
- orice alte informații sau probe pe care le consideră relevante pe caz.

5. Astfel, în vederea înlăturării neajunsurilor indicate, în data de 11 august 2020, Denis Russu a expediat în adresa Consiliului informația suplimentară, care a fost înregistrată la 12 august 2020 sub nr. 1352, invocând în calitate de criteriu protejat faptul că este victima jocurilor politice între politicienii Renato Usatî și Vladimir Plahotniuc, are opinie și poziție activă expusă de nenumărate ori în public și în instanțele judecătorești, precum și a prezentat alte probe suplimentare care dovedesc fapta discriminării în accesul la justiție, îngrădirea accesului liber privind participarea la examinarea cauzei penale prin intermediul teleconferinței la 10 iunie 2020, 07 iulie 2020 și 16 iulie 2020.

6. La 18 septembrie 2020, a recepționat, prin intermediul serviciului special al Penitenciarului nr. 13, scrisoarea înregistrată sub numărul R-3054, emisă de către președintele Consiliului, Ian Feldman, la 15 septembrie 2020 cu nr. 03/1554 privind rezultatele examinării plângerii Prin scrisoarea dată i-a fost notificată decizia din 11 septembrie 2020, în cauza nr. 158/20, prin care plângerea sa a fost declarată inadmisibilă.

7. Reclamantul Denis Russu a invocat că nu este de acord cu decizia emisă pe cauza nr. 158/20 și consideră că ar trebui anulată în tot, or, obiectul plângerii adresate Consiliului a constat în faptul că este deținut în stare de arest preventiv la Penitenciarul nr. 13 din anul 2014. Iar, la momentul depunerii plângerii, cauza penală de învinuire a sa în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 283, art. 145 alin. (2) și art. 361 alin. (2) din Codul penal, se afla pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

8. Prin cererea de apel, acuzatorul de stat a solicitat casarea sentinței instanței de fond și aplicarea în privința inculpaților, *inter alia* Denis Russu, a pedepsei cu închisoare pe viață într-un penitenciar de tip închis, din motiv că a săvârșit cu vinovăție fapte prejudiciabile grave și excepțional de grave prevăzute de legea penală.

9. În fața Consiliului, Denis Russu a invocatul faptul discriminării și îngrădirii dreptului de acces liber la justiție, prin crearea piedicilor la realizarea dreptului la participarea prin teleconferință la examinarea cauzei penale și la ședințele de judecată din 10 iunie 2020, 07 iulie 2020 și 16 iulie 2020, care s-au petrecut fără participarea inculpaților.

10. Reclamantul a evocat că, având în vedere situația epidemiologică în Republica Moldova, a depus la data de 09 iunie 2020, prin intermediul cancelariei Curții de apel, cerere cu privire la eliberarea dispoziției de escortare la ședința de judecată din 10 iunie 2020. Cererea a fost depusă ținând cont de interesul public față de prezenta cauză penală, interesul inculpaților într-un proces penal, dar și respectarea drepturilor participanților la un proces echitabil. Însă, ședința de judecată din 10 iunie 2020 a fost întreruptă din motivul neprezentării apărătorului ales, prin contract, al inculpatului Denis Russu, avocatului Nelly Babcsinschi.

11. Reclamantul a învederat că, din motive necunoscute, nu a avut acces la sala de teleconferințe pentru participarea la examinarea cauzei și la ședința de judecată din 10 iunie 2020, iar cerere de escortare a sa la această ședință de judecată nu a fost examinată. Astfel, ședința de judecată a fost deschisă și petrecută fără participarea tuturor părților.

12. Ulterior, în data de 06 iulie 2020, ora 10:30, în incinta Penitenciarului nr. 13, Denis Russu a avut un conflict cu apărătorul său prin contract, avocatul Nelly Babcsinschi, iscat de viziunile diferite pe linia de apărare, or, avocatul nu a susținut cererea lui cu privire la escortarea inculpaților în sala de judecată, nu a susținut solicitarea inculpatului să facă cunoștință cu Dispoziția Președintelui interimar al Curții de Apel Chișinău, prin care a doua oară a fost schimbat completul judecătorilor în Colegiului Penal și altele). După acest conflict, contractul de asistență juridică a fost întrerupt, iar lui Denis Russu i-a fost oferită asistență juridică din partea statului.

13. Reclamantul a explicat că, următoarea ședință de judecată, stabilită pentru data de 07 iulie 2020, a fost deschisă și întreruptă din motiv ca apărătorul său, avocatul Svetlana Mazur, asigurat din partea statului, a solicitat un termen rezonabil pentru a lua cunoștință de materialele dosarului. La această ședință de judecată, inculpații Denis Russu, Oleg Timofti, Victor Pridorjoni și Veaceslav Ișcenco, din motive necunoscute, a doua oară nu au avut acces la examinarea cauzei prin intermediul teleconferinței, iar cererea de escortare nu a fost examinată. Astfel, ședința din 07 iulie 2020 s-a petrecut fără participarea tuturor părților.

14. Ultima ședință de judecată, din 16 iulie 2020, a fost deschisă și întreruptă din motivul că avocata Mazur Svetlana a solicitat un termen suplimentar, pentru a lua cunoștință cu toate materialele cauzei (volumul mare de lucru) și a prezenta poziția apărării în continuare. Inculpații a treia oară nu au avut acces la examinarea cauzei prin intermediul teleconferinței, ședința fiind petrecută fără participarea

tuturor părților. Mai mult ca atât, pe portalul național a instanțelor judecătorești a fost publicată nota informativă, prin care ședința a avut loc.

15. Reclamantul a remarcat că, deschiderea ședinței judecată și ascultarea cererilor, demersurilor și declarațiilor participanților la proces, inclusiv o discuție asupra poziției tuturor participanților la proces, trebuie să aibă loc în prezența și participarea directă a inculpaților, or, îngrădirea nejustificată de a participa în discuții și încalcă art. 6 al Convenției. Iar aceste circumstanțe confirmă fapta discriminării în dreptul de a participa la ședința de judecată.

16. În opinia reclamantului, Consiliul nu și-a exercitat rolul activ în examinarea plângerii și nu a luat toate măsurile necesare pentru a stabili adevărul sau pentru a colecta probe suplimentare. Or, în conținutul actului de sesizare a descris circumstanțele discriminării și a atras atenția asupra ilegalităților comise împotriva inculpaților, în special petrecerea ședințelor de judecată fără prezența inculpaților. Iar, aceste fapt, la rândul lor, i-au încălcat dreptul de acces liber la justiție, dreptul la apărare, dreptul la folosirea căilor de atac și dreptul la un proces echitabil.

17. Astfel, Consiliul era obligat să întreprindă toate măsurile necesare pentru a verifica faptele invocate de autorul sesizării și a stabili existența sau inexistența elementelor faptei care poate constitui discriminarea dreptului persoanei. Or, verificarea sesizării reprezintă etapa în cadrul căreia se stabilesc faptele infracționale și consecințele acestora, circumstanțele în care au fost comise, precum și orice alte date concludente din care să se poată stabili existența sau inexistența elementelor a discriminării.

18. Reclamantul a considerat că, în procesul de verificare a plângerii sale, membrii Consiliului sunt în drept să facă copii de pe documentele relevante, inclusiv din dosarele la examinarea cărora se afirmă că au fost comise faptele descrise în sesizare; să solicite alte informații necesare de la președintele instanței și alți judecători de la instanța în care activează judecătorul vizat în sesizare, precum și de la alte autorități publice, persoane cu funcții de răspundere sau persoane private; să solicite, în caz de necesitate, persoanei care a depus sesizarea explicații verbale și în scris, precum și probe suplimentare în legătură cu faptele invocate în sesizare; să întreprindă alte măsuri pe care le consideră necesare pentru a demonstra existența sau inexistența elementelor a încălcării dreptului persoanei, momentul în care a avut loc aceasta încălcare pentru constatarea faptei de discriminare.

19. Mai mult, conform răspunsului Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 5/D-342/20 din 22 august 2020, Instituția Penitenciară nr. 13 Chișinău cu privire la eliberarea explicațiilor din care motiv la 07 iulie 2020, ora 16:00 și la 16 iulie 2020, ora 16:00, deținuții Denis Russu, Veaceslav Ișcenco, Oleg Timofti și Victor Pridorjoni nu au avut acces la participarea prin intermediul teleconferinței la examinarea cauzei penale nr. la-1700/16 la Curtea de Apel Chișinău, a fost constatat că nu a fost efectuată conexiunea din partea Curții de Apel Chișinău.

20. Conform răspunsului nr. 01.1/238 din 21 septembrie 2020 al Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești din cadrul Ministerului Justiției, versiunea îmbunătățită a Sistemului informațional judiciar se află în exploatare experimentală începând cu anul 2019, exploatarea experimentală a Sistemului fiind prelungită până la 30 noiembrie 2020 prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 162/13 din 16 iunie 2020.

21. Prin scrisoarea nr. 3/1-D-2519/20 din 20 august 2020, Administrația Națională a Penitenciarelor i-a adus la cunoștință că Administrația este un organ de executare, iar stabilirea excepționalității cazurilor poartă caracter individual și ține de competența exclusivă a instanțelor de judecată.

22. Așa, reclamantul a notat că, circumstanțele expuse atestă discriminarea lui, din partea judecătorilor Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău, în raport cu ceilalți participanți la proces în exercitarea drepturilor procedurale, deoarece nu i-au asigurat posibilitatea participării la judecarea cauzei penale, prin ce s-au încălcat art. 1 CEDO, și anume obligația generală a statului de a recunoaște oricărei persoane aflate sub jurisdicția sa, drepturile și libertățile definite de Convenție, limitându-i accesul liber la justiție, dar nu în ultimul rând și art. 6 CEDO, dreptul la un proces echitabil.

23. Finalmente, reclamantul a invocat că, în cauza nr. 158/20, Consiliul a ignorat absolut toate recomandările internaționale, precum și legislația Republicii Moldova cu privire la obligațiile privind prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a drepturilor deținuților în stare de arest.

24. Reclamantul Denis Russu a solicitat prin cererea de chemare în judecată admiterea acesteia, anularea în tot a deciziei din 11 septembrie 2020 emisă de către Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității pe cauza nr. 158/20, prin care a fost declarată inadmisibilă plângerea deținutului Penitenciarului nr. 13, Denis Russu, cu privire la discriminare în acces

liber la justiție și la un proces echitabil, precum și obligarea Consiliului să examineze plângerea.

ASPECTE DE PROCEDURĂ

25. Prin încheierea din 16 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, *inter alia* s-a atras în proces, în temeiul art. 205 din Codul administrativ, în calitate de terț Administrația Națională a Penitenciarelor (vol. I, f.d. 2 recto-verso).

26. Prin încheierea protocolară din 21 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-au atras în proces, în temeiul art. 205 din Codul administrativ, în calitate de terți Oleg Timofti, Victor Pridorjî și Veaceslav Ișcenco (vol. I, f.d. 81-83 recto-verso).

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

27. Prin hotărârea din 28 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a respins acțiunea în contencios administrativ depusă de Denis Russu, ca fiind neîntemeiată (vol. I, f.d. 84, 95-100 recto-verso).

28. În consolidarea soluției, prima instanță a reținut că, în textul plângerii sale, Denis Russu nu a indicat și nici nu a prezentat careva probe, care ar demonstra aplicabilitatea criteriilor la circumstanțele descrise în plângere. Totodată, reclamantul nu a indicat comparatorul, și anume persoana sau grupul de persoane cu care se află într-o situație comparabilă și/sau analogică, respectiv față de care a fost tratat mai puțin favorabil.

29. Prin urmare, reieșind din faptul că reclamantul nu a instituit o prezumție de discriminare, în temeiul art. 13 alin. (2), art. 14 lit. b) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012, coroborat cu pct. 42 lit. a) din Regulamentul de activitate al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, aprobat prin Legea nr. 298/2012, instanța a constatat asupra legalității și temeiniciei deciziei din 11 septembrie 2020 emise de Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității pe cauza nr. 158/20, prin care s-a declarat plângerea ca fiind inadmisibilă.

30. Prima instanță nu a reținut argumentele reclamantului privind pretinsa pasivitate a Consiliului la examinarea plângerii sale, or, potrivit pct. 56 din Regulamentul de activitate al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, aprobat prin Legea nr. 298/2012 și art. 19

alin. (1) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012, sarcina de a institui o prezumție de discriminare revine petiționarului, sarcină care nu a fost executată nici de reclamant, nici de avocatul acestuia la etapa procedurii administrative în fața autorității.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

31. La 03 iunie 2021, Denis Russu, a depus prin intermediul oficiului poștal cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 28 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, iar la 28 octombrie 2021 a depus motivarea apelului (vol. I, f.d. 93, 94, 107-111).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

32. Prin decizia din 30 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea de apel înaintată de Denis Russu, s-a casat integral hotărârea din 28 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și s-a emis o decizie nouă, prin care s-a admis acțiunea depusă de Denis Russu, s-a anulat decizia din 11 septembrie 2020 emisă pe cauză nr. 158/20 de către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității și s-a obligat Consiliul să examineze plângerea lui Denis Russu depusă la 24 iulie 2020 (vol. I, f.d. 174, 175-189).

33. În consolidarea soluției, instanța de apel a reținut că, Consiliul pripit a examinat plângerea depusă de Denis Russu, fără a desfășura o activitate administrativă în vederea depistării și înlăturării tuturor circumstanțelor invocate în cerere/plângere. Or, potrivit materialelor cauzei, Consiliul s-a limitat numai la informația parvenită de la Denis Russu.

34. În opinia Curții de Apel Chișinău, Consiliul a interpretat eronat prevederile art. 13 din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25 mai 2012 și pct. 56 din Regulamentul de activitate al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, aprobat prin Legea nr. 298/2012, și anume că petiționarul Denis Russu trebuia să prezinte probe în confirmarea faptelor pe care le-a indicat în plângere. Or, în sensul acestor norme legale, plângerea trebuie să conțină o descriere a încălcării dreptului persoanei, momentul în care a avut loc această încălcare, faptele și eventualele dovezi care susțin plângerea, numele și adresa persoanei care o depune.

35. Prin urmare, instanța de apel a constatat că, Denis Russu a indicat în plângere cerințele de formă conform normelor legale, iar sarcina de a proba că fapta în cauză nu constituie o discriminare revine persoanelor despre care se

presupune că au comis fapta discriminatorie, la caz fiind Administrația Națională Penitenciarelor, cât și persoanele indicate în plângere.

36. Curtea de Apel Chișinău a conchis că actul administrativ contestat nu este motivat, iar Consiliul a omis să-și argumenteze soluția de declarare a inadmisibilității plângerii, fără o examinare obiectivă și certă a plângerii, în vederea stabilirii tuturor circumstanțelor. Nerespectarea obligației de motivare a actului administrativ duce la nulitatea deciziei acestuia, ca rezultat a nerespectării procedurii de emitere a acesteia.

37. Finalmente, instanța de apel a menționat că autoritatea publică nu este complet liberă în utilizarea dreptului discreționar, iar acțiunea administrativă trebuie să se bazeze pe o decizie discreționară cuvenită, or, conform art. 137 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice trebuie să acționeze cu bună-credință în limitele legal stabilite și cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul. Așa, la caz, Consiliu era obligat să-și exercite discreția, însă fără erori discreționare.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

38. La 28 octombrie 2022, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a depus, prin intermediul poștei electronice, la Curtea de Apel Chișinău cerere de recurs împotriva deciziei din 30 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, iar la 23 decembrie 2022 a depus, prin intermediul oficiului poștal, la Curtea Supremă de Justiție motivarea recursului, solicitând casarea integrală a deciziei recurate și adoptarea unei noi decizii de menținere a hotărârii din 28 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (vol. I, f.d. 191, 192, 197-198, 199 recto-verso)

ARGUMENTELE RECURSULUI

39. În motivarea recursului, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, în esență, a invocat că instanța de apel a interpretat în mod eronat normele de drept material și procedural, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, fapte ce au generat concluzii nefondate cu privire la temeinicia acțiunii lui Denis Russu.

40. Totodată, recurentul a menționat că susține în totalitate hotărârea primei instanțe, care, în opinia sa, a fost emisă în strictă conformitate cu normele de drept material, procedural și cu circumstanțele pricinii.

41. Consiliul a remarcat că, instanța de apel a ignorat faptul că, contrar prevederilor pct. 56 din Regulamentul de activitate al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, aprobat prin Legea nr. 298/2012, Denis Russu nu a indicat și nici nu a elucidat în plângerea depusă criteriul protejat de lege care a constituit baza tratamentului mai puțin favorabil aplicat față de acesta, nu a indicat și nici nu a prezentat careva probe asupra circumstanțelor reclamate, care ar demonstra aplicabilitatea criteriilor la circumstanțele descrise în plângere, nu a indicat comparatorul, și anume persoana sau grupul de persoane cu care se află într-o situație comparabilă și/sau similară, față de care a fost tratat mai puțin favorabil.

42. Mai mult ca atât, deși Consiliul a expediat lui Denis Russu scrisoare de concretizare (nr. 03/1266 din 30 iulie 2020), prin care a solicitat indicarea criteriului interzis de discriminare și a comparatorului, elemente esențiale ale unei plângeri admisibile adresate Consiliului, prin cererea din 12 august 2020, Denis Russu a completat plângerea cu informație, susținând că este victimă a jocurilor politice între politicienii Renato Usatîi și Vladimir Plahotniuc și că are opinie și poziție activă expusă de nenumărate ori în public și în instanțele de judecată, însă nu a prezentat nici o probă care ar convinge un observator obiectiv și imparțial și care ar demonstra aplicabilitatea acestor criterii la circumstanțele descrise în plângere, altfel spus nu a putut institui prezumția discriminării raport cu criteriul invocat.

43. Recurentul a notat că, informațiile suplimentare comunicate de către Denis Russu în data de 12 august 2020 reprezentau doar declarații care nu aveau substrat justificat/probator. Astfel, Consiliul, în limita dreptului discreționar, precum și având la bază materialul probator administrat, a stabilit că plângerea urmează a fi declarată inadmisibilă, deoarece Denis Russu nu a putut institui prezumția discriminării în baza unui criteriu protejat de lege și nici nu a putut institui legătura de cauzalitate dintre circumstanțele sale particulare în raport cu presupusul criteriul invocat în informația prezentată suplimentar la data de 12 august 2020.

ASPECTE DE PROCEDURĂ

44. Prin scrisoarea depusă prin intermediul oficiului poștal la 24 ianuarie 2025, intimatul Denis Russu nu a susținut recursul depus de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității și a solicitat

menținerea deciziei din 30 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău (vol. II, f.d. 43-45, 46).

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

45. Art. 244 din Codul administrativ (în redacția în vigoare la momentul depunerii recursului):

„(1) Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

(2) Pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.”

Art. 245 din Codul administrativ (în redacția în vigoare la momentul depunerii recursului):

„(1) Recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

(2) Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.”

46. Art. 193 alin. (3) din Codul administrativ:

„(3) Curtea Supremă de Justiție examinează acțiunile în contencios administrativ și cererile de recurs în complete din 3 judecători.”

47. Art. 247 din Codul administrativ:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art. 2451 alin. (1) lit. b) și d). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.

48. Art. 248 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ:

„În urma examinării recursului, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care admite recursul, casează integral sau parțial hotărârea și/sau decizia și adoptă o nouă decizie.”

49. Art. 195 din Codul administrativ:

„Procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.”

50. Art. 432 alin. (1)-(4) din Codul de procedură civilă:

„(1) Părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.”

51. Art. 194 alin. (2) din Codul administrativ:

„În procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.”

52. La fel, aplicabile sunt și prevederile art. 244 alin. (2) coroborate cu art. 231 alin. (2) din Codul administrativ, conform cărora pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se

aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

53. Art. 219 alin. (1) din Codul administrativ:

„Instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.”

54. Art. 189 alin. (1) și (2) din Codul administrativ:

„Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. O acțiune în contencios administrativ poate fi înaintată și atunci când autoritatea publică nu a soluționat în termen legal o cerere.”

55. Art. 10 alin. (1) din Codul administrativ:

„Actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.”

56. Art. 20 alin. (1) din Codul administrativ:

„Dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.”

57. Art. 21 alin. (1) și (2) din Codul administrativ:

„(1) Autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative.

(2) Exercițarea atribuțiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate.”

58. Art. 23 alin. (1) și (2) din Codul administrativ:

„(1) Autoritățile publice și instanțele de judecată competente acționează respectând principiul egalității și nediscriminării.

(2) Autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să trateze în mod egal persoanele aflate în situații similare. Orice diferență de tratament trebuie justificată în mod obiectiv.”

59. Art. 1 alin. (1) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25 mai 2012:

„Scopul prezentei legi este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar.”

60. Art. 2 din Legea nr. 121/2012:

„Prin noțiune de hârțuire se înțelege, orice comportament nedorit care conduce la crearea unui mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensator, având drept scop sau efect lezarea demnității unei persoane pe baza criteriilor stipulate de prezenta lege.”

61. Art. 3 din Legea nr. 121/2012:

„Subiecți în domeniul discriminării sunt persoanele fizice și juridice din domeniul public și privat;

62. Art. 12 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 121/2012:

„Consiliul are atribuția să examineze plângerile persoanelor care se consideră a fi victime ale discriminării.”

63. Art. 13 alin. (2) din Legea nr. 121/2012

„Plângerea cu privire la fapta de discriminare se prezintă Consiliului. Plângerea trebuie să conțină o descriere a încălcării dreptului persoanei, momentul în care a avut loc această încălcare, faptele și eventualele dovezi care susțin plângerea, numele și adresa persoanei care o depune. Plângerea poate fi depusă la Consiliu în termen de un an de la data săvârșirii faptei sau de la data la care se putea lua cunoștință de săvârșirea ei.”

64. Art. 14 din Legea nr. 121/2012:

„Consiliul va respinge plângerea dacă aceasta:

- a) nu conține datele de identificare a persoanei care a depus-o;
- b) nu conține informația prevăzută la art. 13 alin. (2);
- c) este o plângere repetată care nu conține informații și dovezi noi.”

65. Art. 15 alin. (2) și (3) din Legea nr. 121/2012:

„(2) La cererea Consiliului, persoanele juridice și persoanele fizice au obligația:

- a) să pună la dispoziția sa copiile actelor solicitate necesare pentru soluționarea plângerii;
- b) să ofere informații și explicații verbale și, după caz, scrise, în legătură cu faptele care formează obiectul plângerii.

(3) Toate datele, informațiile și documentele legate de acțiunile sau comportamentul discriminatoriu la care se referă plângerea urmează să fie puse la dispoziția Consiliului în termen de 10 zile. Neprezentarea nejustificată a informațiilor solicitate de Consiliu se sancționează conform legislației în vigoare și este interpretată de Consiliu în defavoarea persoanei care nu prezintă datele solicitate.”

66. Pct. 42 din Regulamentul de activitate al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, aprobat prin Legea nr. 298/2012,

„Se declară inadmisibile plângerile care:

- a) cad sub incidența art. 14 din Legea cu privire la asigurarea egalității;
- b) au fost depuse cu încălcarea termenului de prescripție;
- c) nu țin de competența Consiliului;
- d) au un obiect nefondat, prin raportare la domeniul de aplicare al Legii cu privire la asigurarea egalității.”

67. Pct. 56 din Regulamentul de activitate al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, aprobat prin Legea nr. 298/2012:

„Petiționarul sau, după caz, persoana interesată trebuie să prezinte fapte și eventuale probe care susțin plângerea, iar reclamatului îi revine sarcina de a proba că faptele nu constituie discriminare.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

68. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că dispozitivul deciziei din 30 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată în mod electronic recurentului, prin intermediul e-mailului, în data de 04 octombrie 2022, iar decizia motivată la 08 decembrie 2022 (vol. I, f.d. 190, 194). Astfel, în speță, calea de atac în ordine de recurs se consideră a fi demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost depusă electronic la 28 octombrie 2022, iar motivarea prezentată Curții Supreme de Justiție la 23 decembrie 2022, prin intermediul oficiului poștal (vol. I, f.d. 191, 197-198, 199).

69. Cercetând starea de fapt în baza materialelor și lucrărilor dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, la 22 iulie 2020, Denis Russu, Victor Prigojnii, Veaceslav Ișenco și Oleg Timofti au depus la Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității o plângere, intitulată „act de sesizare”, înregistrat la 24 iulie 2020 sub nr. 1192, prin care au solicitat constatarea faptului discriminării dreptului inculpaților în cauză penală cu nr. 02-1a-19941-26082016, ca deținuți în arest preventiv în izolator de detenție la un proces echitabil, garantat de art. 16 și art. 20 din Constituție (vol. I, f.d. 33-39, f.d.a. 1-8)

70. Prin scrisoarea nr. 03/1266 din 30 iulie 2020, Consiliul i-a comunicat lui Denis Russu că plângerea sa a fost primită spre examinare. Totodată, Consiliul i-a explicat că plângerea trebuie să conțină o descriere a încălcării dreptului persoanei, momentul în care a avut loc această încălcare, faptele și eventualele dovezi care susțin plângerea. Astfel, s-a solicitat următoarea informație susținută de probele corespunzătoare:

- indicarea expresă a criteriului protejat (cu alte cuvinte motivul pentru care administrația instituției penitenciare nu permis accesul la teleconferință) și explicarea aplicabilității acestuia la circumstanțele descrise în plângere;
- definirea comparatorului aplicabil situației, și anume grupul de persoane cu care se află în situații comparabile și/sau analogice, respectiv față de care a fost tratat mai puțin favorabil;
- prezentarea cererilor despre care menționează în plângere, orice alte informații sau probe pe care le consideră relevante pe caz (vol. I, f.d. 32, f.d.a. 10).

71. În vederea executării scrisorii nr. 03/1266 din 30 iulie 2020, în data de 11 august 2020, Denis Russu a expediat în adresa Consiliului plângere (informația) suplimentară, care a fost înregistrată la 12 august 2020 sub nr. 1352, invocând în calitate de criteriu protejat faptul că este victima jocurilor politice între politicienii Renato Usatîi și Vladimir Plahotniuc, are opinie și poziție activă expusă de nenumărate ori în public și în instanțele judecătorești, precum și a prezentat alte probe suplimentare care dovedesc fapta discriminării în accesul la justiție, îngrădirea accesului liber privind participarea la examinarea cauzei penale prin intermediul teleconferinței la 10 iunie 2020, 07 iulie 2020 și 16 iulie 2020 (vol. I, f.d. , f.d.a. 18-19, 47-51, 52).

72. Prin interpelarea nr. D-342/2 din 10 august 2020, avocatul Aliona Dragomir a solicitat Administrației Naționale a Penitenciarelor eliberarea explicațiilor din ce motiv pe data de 07 iulie 2020 și data de 16 iulie 2020, deținuții Denis Russu, Veaceslav Ișcenco, Victor Pridorjînî și Oleg Timofti nu au avut acces la participarea prin intermediul teleconferinței la examinarea cauzei penale nr. 1A-1700/16 la Curtea de Apel Chișinău (vol. I, f.d. 19).

73. Prin răspunsul nr. 5/D-342/20 din 22 august 2020, Administrația Națională a Penitenciarelor a comunicat avocatului Aliona Dragomir despre faptul că, conform materialelor din dosarele personale ale deținuților și „Tabelului nominal al persoanelor deținute planificate pentru escortare din 07 iulie 2020 și 16 iulie 2020”, deținuții au fost escortați în Secția de primire-predare a Penitenciarului nr. 13 – Chișinău și urmau să fie escortați în sala de teleconferință a penitenciarului. Potrivit raportului Secției pază și escortare a penitenciarului, aceștia nu au avut acces în sala de teleconferință, din motiv că nu a fost efectuată conexiunea din partea Curții de Apel Chișinău (vol. I, f.d. 18).

74. Prin răspunsul nr. 5/2-D-2735/20 din 11 septembrie 2020, Administrația Națională a Penitenciarelor a informat avocatul Aliona Dragomir că procesul de

utilizare a aplicației de teleconferință la examinarea chestiunilor prevăzute de art. 469, art. 476/1 și art. 473/2 din Codul de procedură penală, este reglementat de prevederile Regulamentului privind desfășurarea ședințelor de judecată cu utilizarea aplicației de videoconferință în instanțele judecătorești și instituțiile penitenciare, aprobat prin Ordinul Ministerului Justiției nr. 189 din 17 iulie 2019 și Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 301/18 din 30 iulie 2019 (vol. I, f.d. 17).

75. Prin decizia din 11 septembrie 2020 în cauza nr. 159/20, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a declarat inadmisibilă plângerea depusă de Denis Russu (vol. I, f.d. 14-16, f.d.a. 61-63).

76. Manifestându-și dezacordul cu decizia Consiliului din 11 septembrie 2020 în cauza nr. 159/20, Denis Russu și reprezentantul acestuia, avocatul Aliona Dragomir, au înaintat în instanța de judecată prezenta acțiune în contencios administrativ, solicitând anularea actului administrativ și obligarea examinării plângerii (vol. I, f.d. 3-11, 41).

77. Fiind investită cu judecarea cauzei în prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, prin hotărârea din 11 noiembrie 2020 a respins acțiunea depusă de Denis Russu și reprezentantul acestuia, avocatul Aliona Dragomir, ca neîntemeiată (vol. I, f.d. 84, 95-100 recto-verso).

78. În consolidarea soluției, prima instanță a reținut că, în textul plângerii sale, Denis Russu nu a indicat și nici nu a prezentat careva probe, care ar demonstra aplicabilitatea criteriilor la circumstanțele descrise în plângere. Totodată, reclamantul nu a indicat comparatorul, și anume persoana sau grupul de persoane cu care se află într-o situație comparabilă și/sau analogică, respectiv față de care a fost tratat mai puțin favorabil.

79. Prin urmare, reieșind din faptul că reclamantul nu a instituit o prezumție de discriminare, în temeiul art. 13 alin. (2), art. 14 lit. b) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012, coroborat cu pct. 42 lit. a) din Regulamentul de activitate al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, aprobat prin Legea nr. 298/2012, instanța a constatat asupra legalității și temeiniciei deciziei din 11 septembrie 2020 emise de Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității pe cauza nr. 158/20, prin care s-a declarat plângerea ca fiind inadmisibilă.

80. Prima instanță nu a reținut argumentele reclamantului privind pretinsa pasivitate a Consiliului la examinarea plângerii sale, or, potrivit pct. 56 din Regulamentul de activitate al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea

discriminării și asigurarea egalității, aprobat prin Legea nr. 298/2012 și art. 19 alin. (1) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012, sarcina de a institui o prezumție de discriminare revine petiționarului, sarcină care nu a fost executată nici de reclamant, nici de avocatul acestuia la etapa procedurii administrative în fața autorității.

81. Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 30 septembrie 2022 a casat integral hotărârea din 28 mai 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani și s-a emis o decizie nouă, prin care s-a admis acțiunea depusă de Denis Russu, s-a anulat decizia din 11 septembrie 2020 emisă pe cauză nr. 158/20 de către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității și s-a obligat Consiliul să examineze plângerea lui Denis Russu depusă la 24 iulie 2020 (vol. I, f.d. 174, 175-189).

82. În consolidarea soluției, instanța de apel a reținut că, Consiliul pripit a examinat plângerea depusă de Denis Russu, fără a desfășura o activitate administrativă în vederea depistării și înlăturării tuturor circumstanțelor invocate în cerere/plângere. Or, potrivit materialelor cauzei, Consiliul s-a limitat numai la informația parvenită de la Denis Russu.

83. În opinia Curții de Apel Chișinău, Consiliul a interpretat eronat prevederile art. 13 din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25 mai 2012 și pct. 56 din Regulamentul de activitate al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, aprobat prin Legea nr. 298/2012, și anume că petiționarul Denis Russu trebuia să prezinte probe în confirmarea faptelor pe care le-a indicat în plângere. Or, în sensul acestor norme legale, plângerea trebuie să conțină o descriere a încălcării dreptului persoanei, momentul în care a avut loc această încălcare, faptele și eventualele dovezi care susțin plângerea, numele și adresa persoanei care o depune.

84. Prin urmare, instanța de apel a constatat că, Denis Russu a indicat în plângere cerințele de formă conform normelor legale, iar sarcina de a proba că fapta în cauză nu constituie o discriminare revine persoanelor despre care se presupune că au comis fapta discriminatorie, la caz fiind Administrația Națională Penitenciarelor, cât și persoanele indicate în plângere.

85. Curtea de Apel Chișinău a conchis că actul administrativ contestat nu este motivat, iar Consiliul a omis să-și argumenteze soluția de declarare a inadmisibilității plângerii, fără o examinare obiectivă și certă a plângerii, în vederea stabilirii tuturor circumstanțelor. Nerespectarea obligației de motivare a

actului administrativ duce la nulitatea deciziei acestuia, ca rezultat a nerespectării procedurii de emitere a acesteia.

86. Finalmente, instanța de apel a menționat că autoritatea publică nu este complet liberă în utilizarea dreptului discreționar, iar acțiunea administrativă trebuie să se bazeze pe o decizie discreționară cuvenită, or, conform art. 137 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice trebuie să acționeze cu bună-credință în limitele legal stabilite și cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul. Așa, la caz, Consiliu era obligat să-și exercite discreția, însă fără erori discreționare.

87. Efectuând controlul judiciar al deciziei din 30 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 28 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, instanța de recurs constată că instanța de apel a interpretat și aplicat în mod eronat legea, iar în consecință neîntemeiat a concluzionat că hotărârea primei instanțe este greșită.

88. În consolidarea soluției Completul de judecată învederează că, potrivit art. 12 și 13 din Legea nr. 121/2012, Consiliul este abilitat să examineze doar acele plângeri care conțin suficiente indicii privind existența unei fapte de discriminare, raportată la criteriile protejate expres prevăzute de lege (gen, rasă, apartenență etnică, convingeri, etc.). Consiliul nu are competența de a cenzura măsuri procesuale ale instanțelor de judecată sau de a se substitui acestora în aprecierea respectării garanțiilor procedurale ale procesului penal.

89. În cauza de față, petiționarul Denis Russu a invocat fapte care țin de administrarea procesului penal, inclusiv lipsa participării la ședințele de judecată și neexaminarea cererilor de escortare, fără a indica în mod clar și convingător existența unui tratament diferențiat în baza unui criteriu protejat de lege, în raport cu un comparator relevant.

90. În pofida acestui fapt, la etapa primirii plângerii, Consiliul a oferit petiționarului oportunitatea de a-și concretiza plângerea printr-o scrisoare oficială (nr. 03/1266 din 30 iulie 2020), solicitând expres indicarea criteriului interzis de discriminare și a comparatorului (vol. I, f.d. 32, f.d.a. 10).

91. Însă, prin cererea de completare din 12 august 2020, Denis Russu nu a oferit clarificările necesare, indicând drept „criteriu protejat” faptul că ar fi victimă a jocurilor politice dintre anumite persoane publice și că are opinii politice exprimate public. Cu toate acestea, nu a prezentat niciun material probator care să sprijine afirmațiile sale, nici nu a demonstrat aplicabilitatea acestor aspecte la

circumstanțele concrete invocate. Denis Russu nu a identificat clar un grup de persoane aflate într-o situație comparabilă, față de care să fi fost tratat defavorabil.

92. În condițiile speței, Consiliul a exercitat în mod corespunzător atribuțiile prevăzute de lege, solicitând completarea plângerii și oferind reclamantului oportunitatea de a susține cu probe faptele invocate. Iar, în lipsa unor indicii rezonabile privind existența unei fapte de discriminare și în lipsa completării corespunzătoare a plângerii, Consiliul era în drept să declare cauza inadmisibilă, în conformitate cu art. 13 alin. (5) lit. a) din Legea nr. 121/2012.

93. În vederea respectării rigurozității procedurale și a garantării unei examinări eficiente a pretensei discriminări, petiționarul are obligația de a respecta anumite condiții esențiale de conținut atunci când formulează o sesizare. Prin urmare, sesizarea trebuie să indice în mod expres criteriul protejat pe care se întemeiază plângerea – respectiv motivul pentru care se consideră că i-a fost restricționat un drept sau a fost tratat mai puțin favorabil de către administrația instituției penitenciare.

94. Această cerință derivă din necesitatea ca autoritatea competentă să poată identifica dacă faptele prezentate de petiționar intră în sfera de aplicare a normelor care interzic discriminarea. În lipsa indicării unui criteriu protejat (precum rasa, sexul, vârsta, apartenența etnică, orientarea politică, convingerile religioase, statutul social, dizabilitatea, orientarea sexuală etc.), autoritatea nu poate evalua existența unei diferențe de tratament susceptibile de a constitui o discriminare contrară prevederilor legale sau constituționale.

95. Totodată, petiționarul are sarcina de a explica modul în care criteriul protejat invocat se aplică în circumstanțele concrete descrise în sesizare. Aceasta presupune nu doar menționarea criteriului, ci și argumentarea în ce mod apartenența sa la un anumit grup (protejabil) a determinat sau influențat măsura administrativă contestată, în speță, neparticiparea sa prin teleconferință la ședințele de judecată.

96. În același timp, analiza existenței unui tratament discriminatoriu presupune identificarea unui comparator pertinent, adică a unui grup de persoane aflate într-o situație comparabilă ori analogică, față de care petiționarul susține că a fost tratat mai puțin favorabil. În speță, petiționarul trebuie să indice dacă alte persoane deținute, aflate în condiții similare (de exemplu, în ceea ce privește regimul de detenție, statutul procesual, natura demersului juridic în care se solicita teleconferința, în aceleași perioade de timp), au beneficiat de un tratament mai favorabil din partea administrației penitenciare și a Curții de Apel Chișinău.

97. Fără această delimitare clară a comparatorului și fără demonstrarea caracterului diferențiat al tratamentului aplicat față de acesta, nu poate fi realizată o evaluare completă a pretensei discriminări, întrucât analiza presupune existența unui termen real de comparație.

98. Astfel, doar în cazul îndeplinirii cumulative a cerințelor de conținut (indicarea expresă a criteriului protejat pe care se bazează plângerea; explicarea modului de aplicare a acestui criteriu în raport cu faptele concrete ale cauzei; definirea unui comparator relevant, aflat într-o situație similară sau comparabilă; demonstrarea unui tratament mai puțin favorabil față de acest comparator) putea fi declanșată o analiză substanțială privind existența unei discriminări. În lipsa lor, sesizarea este inadmisibilă sau vădit neîntemeiată, deoarece nu conține elementele minime care să permită o examinare efectivă a pretensei încălcări.

99. La aspectul dat urmează a fi notat că, prin prisma standardelor internaționale în materie de discriminare, simpla neasigurare a participării la o ședință de judecată (din motive tehnice, logistice sau de organizare procesuală), în lipsa unui indiciu clar de tratament diferențiat, nu constituie, prin ea însăși, discriminare.

100. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (ex. D.H. și alții c. Republica Cehă, 2007), pentru a stabili existența unei discriminări, trebuie să existe un tratament diferențiat în condiții similare și în baza unui criteriu protejat de lege. Astfel, simpla invocare a unor interese politice generale sau a unor probleme sistemice nu echivalează cu o discriminare în sensul art. 1 din Legea nr. 121/2012.

101. În această ordine de idei, se constată că petiționarul Denis Russu nu a reușit să instituie prezumția de discriminare în sensul legii, raportat la un criteriu protejat și la un tratament diferențiat față de un comparator definit în mod clar. Iar, în lipsa acestor elemente fundamentale, plângerea sa nu putea fi calificată drept admisibilă, întrucât nu conținea datele minime necesare pentru declanșarea unei examinări în fond de către Consiliu.

102. Așa, în condițiile speței, Consiliul întemeiat, în limita dreptului său discreționar, de apreciere și în baza probatoriului disponibil, a concluzionat că plângerea lui Denis Russu urmează a fi declarată inadmisibilă, în temeiul art. 13 alin. (2) din Legea nr. 121/2012 și pct. 56 din Regulamentul de activitate al Consiliului, întrucât petiționarul nu a demonstrat existența unei legături de cauzalitate între circumstanțele sale individuale și presupusul criteriu protejat invocat post-factum, fără susținere convingătoare.

103. În lumina raționamentelor abordate supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că instanța de apel a dat o interpretare și apreciere eronată a normelor de drept material, iar, în consecință, neîntemeiat a conchis că hotărârea primei instanțe este greșită și urmează a fi casată.

104. Dat fiind că instanța de apel a emis o decizie neîntemeiată, bazată pe interpretarea și aplicarea eronată a normelor legii materiale, iar prima instanță a judecat multiaspectual cauza și a dat o apreciere corectă raporturilor juridico-publice litigioase, prin prisma unei interpretări corecte a legii materiale aplicabile speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia necesității admiterii recursului depus de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, casării integrale a deciziei din 30 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și menținerii hotărârii din 28 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

105. În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul depus de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității.

Casează integral decizia din 30 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și menține hotărârea din 28 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Denis Russu împotriva Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, cu participarea terților Administrația Națională a Penitenciarelor, Victor Prigojnii, Veaceslav Ișenco și Oleg Timofti, cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea examinării plângerii.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Oxana Parfeni